

**“ZAMONAVIY PSIXOLOGIK
TADQIQOTLAR INTEGRATSIYASI”
MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIIY-AMALIY ANJUMAN**

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

PSIXOLOGIYA VA SOTSIOLOGIYA KAFEDRASI

**ZAMONAVIY PSIXOLOGIK TADQIQOTLAR
INTEGRATSIYASI**

**MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIIY-AMALIIY
ANJUMAN TO'PLAMI
2023-yil 24-25 noyabr**

Buxoro – 2023

“ZAMONAVIY PSIXOLOGIK TADQIQOTLAR INTEGRATSIYASI”

mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman to'plami // Buxoro, 2023-yil 24-25 noyabr. – 432 b.

O'zbekiston Respublikasining “Ta’lim to’g’risida”gi Qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28-yanvardagi “2022-2026 yillarga mo’ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to’g’risida”gi PF-60-son Farmoni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 8 oktyabrdagi “O'zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to’g’risida”gi PF-5847-sonli Farmoni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 21 iyundagi “Pedagogik ta’lim sifatini oshirish va pedagog kadrlar tayyorlovchi oliy ta’lim muassasalari faoliyatini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to’g’risida” PQ-289-son Qarorlarida belgilangan tadbirlar ijrosini ta’minlash hamda psixolog olimlarning ilmiy tadqiqot ishlarni amaliyotga joriy etish, shunigdek, **“22-noyabr Xalqaro psixologlar kuni”**ga bag’ishlab 2023-yilning 23-24 noyabr kunlari Buxoro davlat universitetida **“Zamonaviy psixologik tadqiqotlar integratsiyasi”** mavzusida Respublika ilmiy-amaliy anjuman o’tkazildi.

Respublika ilmiy-amaliy anjumani asosiy maqsadi - psixologiya sohasidagi tadqiqotlarni yanada yuqori bosqichga olib chiqish va ushbu yo’nalishdagi yangi ilmiy tadqiqotlar bilan yaqindan tanishish, ularni amaliyotga tadbiq qilish, psixologiya fanlarini o’qitishda zamonaviy psixologik va information texnologiyalardan samarali foydalanish, yoshlarni milliy g’urur va ma’naviy fazilatlariga tayanadigan barqaror axloqiy-ruhiy holatni ta’minlash, murakkab vaziyatlarga shaxsning bardoshlilikni, yuksak hislarni tarbiyalash hamda ilmiy, innovatsion, pedagogik faoliyatida psixologik xizmatni ko’rsatish va tegishli mutaxassislarining bilim va ko’nikmalarini mustahkamlashdan iboratdir.

Anjuman materiallaridan oliy ta’lim muassasalari talabalari, magistrilar, doktorantlar va professor-o’qituvchilar foydalanishi mumkin.

Tahrir hay’ati:

Xamidov O.X. – Buxoro Davlat Universiteti rektori, iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Rasulov T.H. – Fizika-matematika fanlari doktori, professor;

Nazarov A.M. – Psixologiya fanlari doktori, professor;

Barotov Sh.R. – Psixologiya fanlari doktori, professor;

Karimova V.M. – Psixologiya fanlari doktori, professor;

Jabborov A.M. – Psixologiya fanlari doktori, professor;

Nishonova Z.T. – Psixologiya fanlari doktori, professor;

Huseynova A.A. – Falsafa fanlari doktori, professor;

Abdullayeva B.S. – Psixologiya fanlari doktori, professor;

Akramova F.A. – Psixologiya fanlari doktori, professor;

Atabayeva N.B. – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Karshiyeva D.S. – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Sobirova D.A. – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Usmanova M.N. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Ostanov Sh.Sh. – psixologiya fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Rustamov Sh.Sh. – psixologiya fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Koordinatorlar: Nazarov A.M., Usmanova M.N., Ostanov Sh.Sh.
Maqolalarning to’g’ri va aniqligiga mualliflar mas’uldir.

© Zamonaviy psixologik tadqiqotlar integratsiyasi

shakllaridan birini psixomotor sustlashuv tashkil qiladi. Bunday o'smirlar psixik faoliyat rivojlanishining sustlashuvi, harakat faolligini pasayishi, emotsional reaksiyalarning past namoyon bo'lishi bilan ajralib turadilar. Bu o'smirlar turli vaziyatlarda tez reaksiya ko'rsata olmaganlari tufayli tengdoshlari bilan shaxslararo munosabatlar jarayonida, o'quv faoliyatida jiddiy qiyinchiliklarni his etadilar. Neyrodinamik buzilishlar psixik jarayonlar kechishidagi notekisliklarda ham namoyon bo'ladi. Xulqiy ko'rinishlardagi emotsional beqarorlik, o'ta faollik darajasidan o'ta passivlik holatga osonlik bilan o'tish va aksincha umuman xarakatdagi passivlikdan, boshqarib bo'lmaydigan giperaktivlik holatiga o'tish holatlari uchrab turadi. Darslarda tez charchash, o'zini yomon his etish borasidagi shikoyatlar tez-tez qaytarilib, bu holatlar ulardagi o'zlashtirish darasidagi tez o'zgaruvchanlikka, undagi intellectual rivojlanish darajasining nisbatan rivojlanganligiga qaramasdan o'zlashtirish darajasining pastligi kuzatiladi. Bu toifadagi o'smirlardagi rivojlanish xususiyatlari ko'pincha ikkilamchi qiyinchiliklarni keltirib chiqarishi, o'qituvchilar tomonidan ulardagi yosh va individual tipologik xususiyatlarni to'g'ri tushuna olmaslik oqibatida kelib chiqadi. O'smirlardagi dezadaptatsiya holatlarida o'ziga xos xususiyatlaridan yana biri stress va frustratsiya vaziyatlarida faollikning yo'qotilishi, hisoblanadi. Bu vaziyatda o'smirlarning muloqot tizimi to'laqonli emasligi avvalo, tengdoshlari, yaqin ijtimoiy muhitdagi odamlar bilan aloqalarning buzilganligi unda "yolg'izlik", "begonalashuv", "zerikish" kabi kechinmalarining paydo bo'lishiga olib keladi. Aynan o'smirlik davrida ijtimoiy - psixologik dezadaptatsiya holatlari o'z vaqtida aniqlab bartaraf etilmasa, o'smir shaxsining kamolotiga jiddiy salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan oqibatlarga olib kelishi mumkin. Ya'ni bu holat o'smirni o'z-o'ziga beradigan bahosining yanada pasayib ketishiga, turli tabiatdagi shaxslararo munosabatlardagi nizolarga, shaxs rivojlanishida alohida ahamiyatga ega bo'lgan o'quv faoliyatiga nisbatan motivatsiyaning pasayishiga, nevroz holatining vujudga kelishiga va hatto psixik buzilishlarga sabab bo'lishi mumkin. Shu tufayli ham ko'pchilik psixologlar bu muammoni o'rganishga alohida e'tibor qaratganlar.

Adabiyotlar.

1. Назиржон Рахматович Ахмадов. Подростковый суицид. причины и профилактика. Вестник интегративной психологии. (журнал для психологов). 2021 год, Выпуск 23. 30-34 ст.
2. Ахмадов Назир Рахматович. Суицидальное поведение подростков. Вестник интегративной психологии. (журнал для психологов). 2021 год, Выпуск 22. 13-15 ст.
3. Ахмадов Назир Рахматович. Причины суицидального поведения. Вестник интегративной психологии. (журнал для психологов). 2020 год, Выпуск 21. 60-62 ст.

MAKTAB O'QUVCHILARI ORASIDA BULLING HOLATINING PAYDO BO'LISHI HAMDA O'QUV JARAYONIGA BO'LGAN TA'SIRI

Baqoyeva Maftuna Shuxratovna

Buxoro davlat universiteti tayanch doktoranti

Annotatsiya. Hozirgi kunda bulling maktab o'quvchilari orasida keng tarqalgan deviant xulq-atvor hisoblanadi. Bundan tashqari, maktab o'quvchilari o'rtasida bezorilik holatlari nafaqat o'quvchilarning sog'lom o'sishiga, balki ta'lim jarayonlariga ham salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shuningdek, chet el olimlarning zo'ravonlik holatlarining paydo bo'lishiga oid fikrlari alohida ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: *Bulling, tajovuzkorlar, jabrlanuvchilar, aggressiv xulq-atvor, ta'lim jarayoni, psixologik zo'ravonlik.*

Аннотация. *В настоящее время буллинг считается распространенным девиантным поведением среди школьников. Сообщается, что ситуация буллинга среди школьников оказывает негативное влияние не только на здоровый рост учащихся, но и на образовательный процесс. Также освещены мнения зарубежных ученых относительно возникновения ситуации буллинга.*

Ключевые слова: *Буллинг, агрессоры, жертвы, агрессивное поведение, воспитательный процесс, психологическое насилие.*

Abstract. *Nowadays, bullying is considered a common deviant behavior among schoolchildren. It is reported that the situation of bullying among schoolchildren has a negative impact not only on the healthy growth of students, but also on the educational processes. Also, the opinions of foreign scientists regarding the emergence of the bullying situation are highlighted.*

Key words: *Bullying, aggressors, victims, aggressive behavior, educational process, psychological violence.*

Maktab o'quvchilari orasidagi bulling holati uzoq vaqtlardan beri mavjud. Shuningdek, bulling holati rivojlangan va rivojlanayotgan jamiyatlarda ham mavjud. Bulling holati erta yosh davrlaridan boshlanadi. Bolalar bullingning dastlabki konsepsiyasini qura boshlaydi. Keyin u o'sishni boshlaydi va o'zining yuqori nuqtasiga yetguncha o'sishni davom etadi. Bulling holatining asosiy boshlanish vaqti taxminiy 4,5 va 6 yoshlarga to'g'ri keladi. U yuqori cho'qqiga chiqquncha davom etaveradi va keyin yuqori sinflarga kelganda esa bulling holati pasaya boshlaydi [1]. Bulling holati maktablarda uchraydigan zo'ravonlikning bir turidir. Olimlarning tadqiqotlariga qaraganda, bulling holatining paydo bo'lishi va mavjudligi bu maktab o'quvchilari uchun maktab xavfli joyga aylanayotganligini anglatadi, bundan shunday fikrga kelish mumkinki, ba'zi maktablar o'quvchilar uchun xavfsiz emasligidan dalolat beradi [2]. Shahria va boshqa tadqiqotchilarning fikricha, bulling holati o'quv jarayoni uchun jiddiy muammo bo'lib butun dunyo tashvishga soldi. Tadqiqotchilar bulling holati o'quv jarayoniga salbiy ta'sir ko'rsatishini aniqladilar. Ayollarga bulling holati erkaklarga qaraganda ko'proq salbiy ta'sir ko'rsatadi. Bulling maktab o'quvchilarining hayotida uchrashi mumkin bo'lgan murakkab jarayon hisoblanadi. Bu holatni muammo deyilishining sababi bu barcha o'quvchilarga ta'sir qiladi ya'ni, ham tajovuzkorlarga, ham jabrlanuvchilarga shaxslararo zo'ravonlikka qatnashganlariga ta'sir qiladigan muammo hisoblanadi. Bulling holatining verbal, jismoniy tajovuz, tahdidlar, turli xil tillarda hazil qilib, tanqid qilish kabi bir nechta turlari mavjud. Bunday faktorlarning barchasi individual va guruh bo'lib, jabrlanuvchini qo'rqitish usullariga kiradi. Ma'lumki, maktablarda bulling holatlarni oldini olish va bartaraf qilish yoki to'xtatish juda qiyin jarayondir, chunki o'quvchilarni o'zi bu holatni keltirib chiqaradi. Bulling holati maktab yoshidagi o'quvchilarning emotsional, ijtimoiy va jismoniy yetukligiga salbiy ta'sir qiluvchi butun dunyo bo'ylab global muammolardan biriga aylangan. Bulling holatlari maktab binosida yoki uning atrofida va yuvinish xonasida, avtobusda, bekatlarda, shuningdek, sinf ichida va maktabdan keyin sinfdan tashqari ham sodir bo'lishi mumkin. Bulling holati maktab o'quvchilarining nafaqat hozirgi yashab turgan hayotiga, balki ularning kelajaklariga, ruhiy olamiga, o'quv jarayoniga va kasblariga ham ta'sirini o'tkazadi.

Bulling holati o'quvchining akademik yutuqlariga salbiy ta'sir ko'rsatadi, chunki zo'ravonlik holatiga uchragan o'quvchida qo'rquv va zaiflik paydo bo'lib, ularning shaxsiy rivojlanishi va o'ziga bo'lgan ishonchi pasayadi. Bunday holatlarning paydo bo'lishi esa o'quvchilarda o'qishga qiziqmaslik va e'tiborsiz qoldirish va hattoki maktabga borishni xohlamaslik paydo bo'ladi. Ko'pchilik tadqiqotchilarning aytishicha, bulling va o'quv jarayonining kuchli bog'liqligi mavjud. Bulling holati ko'p uchraydigan maktablarda

o'quvchilarning o'qishni o'zlashtirish darajasi past bo'lishi aytib o'tilgan. Bulling holatiga doir tadqiqotchilar tomonida bir nechta ta'riflar aytib o'tilgan. Bulling jabrlanuvchiga psixologik va jismoniy zarar yetkazadigan, tajovuzkor va qurbonlarning kuchi teng bo'lmagan doimiy sababsiz zo'ravonlik qilish harakatlari deb ta'riflanadi [3]. Bulling holati aggressiyaning bir turi bo'lib, unda tajovuzkor va qurbon orasida kuchlarning notengli sabab bo'lib, bunday holat asosan tengdoshlar guruhida yuzaga keladi[4]. Bulling holati maktab o'quvchilari uchun muammo bo'lib, bu ta'lim tizimi va bolalarning salomatligiga xavf tug'diruvchi holatdir [5]. Bauman fikricha, bulling hodisasi uchta komponentdan iborat bo'ladi:

1. Zarar yetkazish maqsadini bo'lishi;
2. Takroriy va doimiy davom etishi;
3. Tajovuzkor va jabrlanuvchi o'rtasidagi kuchlarning notengligi [6].

Maktabdagi bulling holati zo'ravonlikning shakli bo'lib, bu turli xil maktab tadbirlari paytida individual yoki guruhiy tarzda bir kishiga yoki guruhga zo'ravonlik ko'rsatish hisoblanadi. Bulling holatida tajovuzkor asosiy kuchni jismoniy kuchidan, yoshidan, iqtisodiy sharoitidan, ijtimoiy darajasidan, tajovuzkor texnologik qobiliyatidan oladi. Yuqorida aytib o'tilganidek, maktab o'quvchilari orasidagi zo'ravonlik holati aggressiv xulq-atvor sifatida namoyon bo'lib, tajovuzkor va qurbon o'rtasidan kuchlarning tengsizligi davomiy va takroriy davom etadigan jarayondir. Bulling holati jismoniy, verbal, noverbal, tahdidlar kabi shakllari mavjud. Bundan tashqari maktab o'quvchilari orasida bulling holatining yangi ko'rinishi kiberbulling ya'ni ijtimoiy tarmoqlar orqali bolalarga tahdid qilish qo'rqitish holatlari paydo bo'lgan. Bulling tez tez takrorlanadigan aggressive xulq-atvor ko'rinishi bo'lib, bir yoki bir nechta bezorilar tomonidan amalga oshiriladi. Bulling holati o'quvchilar orasida bir o'quvchining ustidan doimiy kulish natijasida ham paydo bo'lishi mumkin. Bulling holati qisqa muddatda har bir jamiyatda tez tarqalayotgan muammolardan biri hisoblanadi. Bulling holati istalgan vaqtda sodir bo'lishi mumkin va bu holat maktab davrida o'quvchilarning akademik yutuqlariga, emotsional va ijtimoiy rivojlanishiga salbiy ta'sirini ko'rsatadi.

Maktab o'quvchilari orasida bulling holatlarining paydo bo'lishlariga bir necha sabablar mavjud. Bunda har bir o'quvchining individual psixologik xususiyatlariga bog'liq. Ba'zi o'quvchilarda o'zining xarakteristikasi bezorilik qilishga moyil bo'lishi, bundan tashqari bulling holatining paydo bo'lishida atrof-muhitning ham ta'siri mavjud. Masalan o'quvchilar sinfda yoki sinfdan tashqarida bezori qilishganda kim ularni ajratadi yoki to'g'ri yo'l ko'rsatadi? Bu ularning o'qituvchilari zimmasiga yuklatilgan. Hattoki, bolalar orasidagi bezorilik holatining paydo bo'lishida ota-onalarning roli ham mavjud, bunda qancha ota-onalarning oilaviy munosabatlari yomon yoki nosog'lom muhit bo'lsa, bu ularda aggressiv va zo'ravonlikka moyillik ortadi.

Bulling holatining bir nechta turlari mavjud:

Jismoniy zo'ravonlik: urish, tepish yoki biror bir istalmagan ishni qilishga majburlash;

Verbal zo'ravonlik- og'zaki haqoratlash, tahqirlash, tahdid qilish, yolg'on mish-mishlar tarqatish, shaxsiyatga teguvchi so'zlar aytish, shaxsiy ma'lumotlarni tarqatish;

Jinsiy zo'ravonlik - bu turli xil nomusga teguvchi so'zlar bilan haqoratlash, teginish, jinsiy aloqa qilish bilan qo'rqitish va majburlash;

Psixologik zo'ravonlik - ta'qib qilish, tahdid, qo'rqitish, kamsitish va guruhdan chetlashtirish;

Ijtimoiy munosabatlarda bulling - ba'zi bir o'quvchilarni muayyan bir faoliyat bilan shug'ullanishiga to'sqinlik qilish yoki ular bilan do'stlik rishtalarini uzish va tengdoshi haqida turli xil mish mishlar tarqatish;

Shaxsiy mulkka zo'ravonlik qilish-tengdoshlarini narsalarini olib yashirishga yoki buzib, sindirishga harakat qilish.

Bulling holatining akademik o'quv jarayoniga bo'lgan ta'siri

Cythia bulling holati o'quvchilarga qisqa va uzoq muddatli ta'sir qilishini tahlil qildi [7]. U bulling holati va ilmiy salohiyat o'rtasidagi farqlarni o'quvchining ilmiy yutuqlariga asoslanganligi aytib o'tadi. Bulling holati o'quvchining akademing qobiliyatiga ta'sir qilib, o'quv jarayonini o'zlashtirishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Ko'pincha bulling holatining jabrlangan o'quvchilari maktab bo'rish ular uchun xavfli deb o'ylab, tajovuzkorlardan qo'rqib maktabga borishmaydi. Shuning uchun ularning ilmiy salohiyati pasayib, imtihonlardan past o'zlashtirishadi yoki o'ta olishmaydi. Mundberg va boshqa tadqiqotchilar Daniyadagi maktablarning birida boshlang'ich sinflarda bulling holatlarini tahlil qildi [8]. Ularning tadqiqotlariga qaraganda bulling holatidan jabrlangan o'quvchilar ilmiy salohiyati past bo'lishini va bunday o'quvchilar yuqori sinflarga o'tgani sayin bullingning ta'siri ham kattaroq bo'lishini aniqlashdi. Tadqiqotchilar tomonidan jismoniy zo'ravonlik dominant bulling sifatida topdi. O'gil bolalar qizlarga nisbatan bezorilik qilishni afzal ko'radilar. Maktab o'quvchilarining past o'zlashtirishi bulling holatining ta'siri sabab bo'ladi. Tadqiqotchilarning aniqlashicha, maktab o'quvchilari orasida bulling holati paydo bo'lishini sezgan jabrlanuvchi o'quvchilari maktab jamosiga qo'shilishi darslarga kelishni xohlamaydi. Shuning uchun bunday maktab o'quvchilari yaxshi o'qishlari uchun kamroq motivatsiyaga ega bo'lib, maktabdagi turli xil jamoatchilik tadbirlarida qatnashishni xohlamaydi. Bulling holati maktab o'quvchisining muvaffaqiyatiga turli yo'llar orqali ta'sir ko'rsatadi. Bulling holati maktab o'quvchilarining nafaqat ruhiyatiga ta'sir ko'rsatadi balki, ularning o'quv jarayonini va fanlarini o'zlashtirishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Adabiyotlar.

1. Dickerson, D. (2005). Cyberbullies on campus. *University of Toledo Law Review*, 37 *estudiantesy desempeñoscolar. Revista Cepal*, 104, 37-54.
2. Maliki, A.E., Asogwara, C.C., & Ibu, J.E. (2009). Bullying and its Effects on the Academic Performance of Secondary School Students in Nigeria. *J Hum Ecol*, 25(3), 209-213.
3. Jankauskiene, R., Kardelis, K., Sukys, S., & Kardeliene, L. (2008). Associations between school bullying and psychosocial factors. *Social Behavior and Personality*, 36(2), 145-162. <https://doi.org/10.2224/sbp.2008.36.2.145>.
4. Mishna, F. (2003). Learning disabilities and bullying. *Journal of Learning Disabilities*, 36(4), 336-347. <https://doi.org/10.1177/00222194030360040501>
5. Raskauskas, J., & Modell, S. (2011). Modifying anti-bullying programs to include students with disabilities. *Teaching Exceptional Children*, 44(1), 60-67. <https://doi.org/10.1177/004005991104400107>.
6. Bauman, S., & Del Rio, A. (2006). Pre service teachers' responses to bullying scenarios: Comparing physical, verbal, and relational bullying. *Journal of Educational Psychology*, 98(1), 219-231. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.98.1.219>.
7. Cynthia, V. (2014). The Effects of Bullying on Academic Achievement. *Desarro. soc.* no. 74, bogotá, Segundo semestre, 275-308.
8. Mundbjerg, T., Eriksen, L., Nielsen, H. S., & Simonsen, M. (2014). Bullying in Elementary School. *Journal of Human Resources*, 49(4), 839-871.
9. Cynthia, V. (2014). The Effects of Bullying on Academic Achievement. *Desarro. soc.* no. 74, bogotá, Segundo semestre, 275-308.

MUNDARIJA

3 **KIRISH SO'ZI**

4 **1-SHO'BA**

ZAMONAVIY PSIXOLOGIK TADQIQOTLAR METODOLOGIYASI

5 **Nazarov Akmal Mardonovich**

Innovatsion faoliyatni rivojlantirish - shaxs taraqqiyot garovi

13 **Atabayeva Nargis Batirovna**

Interpretation of the ideas of altruism in the works of eastern scientists

17 **Achilova Munira Mansurovna**

Pedagoglarda empatiya hissini rivojlantirishning ijtimoiy-psixologik tadqiqotlardagi talqini

21 **Allamurodova Feruza Rustamovna**

Boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kommunikativ kompetentlik omillarining namoyon etilishi va rivojlanishi

23 **Ashrapov Nodirbek Namoz o'g'li**

Jahon psixologiyasida dinning roli va uning ijtimoiy psixologik xususiyatlari

26 **Axmadov Nazirjon Raxmatovich**

Dezadaptatsiyaning o'smir xulqida na'moyon bo'lishi haqida psixologik qarashlarning chet el adabiyotlarida yoritilishi

29 **Baqoyeva Maftuna Shuxratovna**

Maktab o'quvchilari orasida bulling holatining paydo bo'lishi hamda o'quv jarayoniga bo'lgan ta'siri

33 **Fayziyeva Mavluda Xudayarovna**

Konstruktiv psixologik himoya mexanizmi shakllanish omillari.

36 **Jabborov Azim Meyliqulovich**

Shaxsda diniy o'ziga xoslik shakllanishining psixologik qonuniyatlari

39 **Khodjaeva Dilnoza Djumoevna**

Characteristics of educational motivation of gifted students in research

42 **Mamatova Nazira Djurakulovna**

Oila barqarorligiga shaxslararo munosabatlar ta'sirining sharq mutafakkirlari asarlarida talqini

50 **Nazarova Manzura Mustafu qiz**

Socio-psychological characteristics of adaptation of foreign students to the educational system of Uzbekistan

53 **Omonov Oybek Bekmurod o'gli**

O'smirlarda destruktiv xulq shakllanishida axborotlarni ahamiyati

55 **Ostanov Shuxrat Sharifovich**

O'spirinlik davrining ijtimoiy-psixologik muammolari va destruktiv xulq-atvorning o'ziga xos xususiyatlari

58 **Po'lotova Madina Shavkatovna**

Contradictions in the interaction of adolescents with deviant behavior and their socio-psychological characteristics

61 **Rajabova Go'zal Zarifovna**

O'zbek folklori va folklorshunosligining taraqqiyot davrlarining psixologik xususiyatlari

63 **Raximov Abdulatif Abdimuradovich**

Muvaffaqiyatga erishish motivlari tushunchasining bugungi kundagi zarurati

66 **Raxmonova D.Z**

Voyaga yetmaganlarda jinoiy xulq-atvorni o'rganishning metodologik imkoniyatlari

69 **Ro'ziqulov Faxriddin Rasulovich**

Nikoh-oila munosabatlarini ijtimoiy-psixologik tadqiq etish

72 **Shoniyazova Iroda Muradullayevna**

O'smirlarda affiliatsiya motivining pedagogik-psixologik determinantlari

- 75 **Safarov Dilmurod Xalimovich**
Rahbarlik faoliyatining ijtimoiy ahamiyati va ijtimoiy-psixologik xususiyati
- 78 **Vahobova O'g'iloy Tolibjonovna**
Axborot muhitining yoshlar ijtimoiy normalari shakllanishiga ta'sirining psixologik jihatlari
- 81 **Xudoyberganova Maqsuda Jumaniyazovna**
Oliy ta'limda kafedra tizimidagi hamkorlikni o'rganishning ijtimoiy psixologik tavsiflari
- 84 **Kuliev Erkin Karimovich**
Характерные черты коррупции в сфере образования.
- 89 **Ostanaqulov Alijon**
Состояние изучения проблемы деструктивного поведения в подростковом возрасте.
- 93 **Ropiev Madamin Yusufjonovich, Elov Ziyodullo Sattorovich**
Identifikatsiya jarayoni muammosining psixologiyada o'rganilishi
- 97 **Safarova Anusha Suronovna**
Проблема интеграции психологического знания
- 99 **Usmanova Mазnura Naimovna**
Развитие психологии в узбекистане
- 101 **Beknazarov Ahmadjon Asamididinovich, Lotipova Madina Davlatovna**
Nutqning ichki mexanizmining psixologik tavsifi
- 106 **Yuldashova Dilafruz Shavkatovna**
Talabalarning ta'lim motivatsiyasining tasniflari
- 111 **II-SHO'BA**
PSIXOLOGIK XIZMATNI KO'RSATISH MUAMMOLARI
- 112 **Barotov Sharif Ramazonovich**
Научно-практические основы создания психологической службы в узбекистане
- 122 **Axmedova Zarrina Jamilovna**
Boshlang'ich sinf o'quvchilar moslashuvining pedagogik-psixologik xususiyatlari
- 125 **Bobirov Davron Bobir o'g'li**
Huquqni muhofaza qiluvchi organlarga psixologik xizmat ko'rsatishning bugungi kundagi muammolari
- 127 **Boboyeva Feruza Nosirjonovna**
O'smirlarda iroda shakllanishining psixologik xususiyatlari
- 131 **Goyibnazarova Soxiba Shakarovna**
Oila munosabatlarida gender rollari va streotiplari muammosi.
- 133 **Hakimova Fazolat Xoshimovna**
Oilaning ta'lim-tarbiyaviy salohiyatini yaxshilashda ijtimoiy-psixologik xizmatlar
- 136 **Islomov Nurtoy Nomoz o'g'li**
Talabalarga ilmiy-didaktik atamalarni taqdim etish
- 137 **Kamilova Madina**
Huquqiy savodxonlik va shaxs ijtimoiy sifatlarining aloqadorlik omillari
- 140 **Ortiqov Akmal Qobulovich**
Harbiy jamoalarda psixologik xizmat ko'rstishda psixologik treninglarni ahamiyati
- 142 **Rajabov Paxlavon Faxriddin o'g'li**
Yoshlarda milliy tarbiya shakllanishining ijtimoiy-psixologik omillari
- 145 **Shomurodov Ibrohim Xusanmurot o'g'li**
Ekstremal vaziyatlarda shaxsni o'rganishning ijtimoiy-psixologik ahamiyati
- 151 **To'yurodov Abdurahmon Shuhrat og'li**
Harbiy jamoalarga psixologik xizmat ko'rsatishning ijtimoiy-psixologik mexanizmlari
- 153 **Turobova M.A.**
Talabalarni oilaviy xayotga tayyorlashning psixologik jixatlari
- 155 **Akramova Feruza Akmalovna**
Oilaviy psixolog xizmat joriy etilishining metodologik muammolari
- 157 **Salixov Shohruх Mansurovich**

- Значение цифровизации в образовательном процессе
- 161 **Шоймардонова Мухсина Рахматовна**
Педагогические компетентности формирования позитивного отношения к инновационной деятельности у школьных учителей
- 166 **Barotov Xumoyun Sharifovich**
Jismoniy tarbiya fani o'qituvchilarining psixologik tayyorgarligini ta'minlashning psixologik asoslari
- 169 **III-SHO`BA**
TIBBIYOT VA SALOMATLIK PSIXOLOGIYASI
- 170 **Atajanova Layloxon Uktamovna**
Psixologik xavfsizlik nuqtai nazaridan insult kasalligi bo'lgan bemorlarda kasallikning ichki ko'rinishi
- 173 **Izbullayeva Saodat Azamatovna, Ganjiyev Feruz Furqatovich**
Bolalarda nutq turlarining psixologik tavsifi
- 176 **Jumayev Ulug'bek Sattorovich**
Sog'lom turmush tarzi – shaxs faoliyatining zaruriy komponenti sifatida
- 180 **Olimova Feruza Aslonovna**
Stressli holatlarga barqarorlikni shakllantirishining ijtimoiy-psixologik omillari
- 182 **Qosimova Sarvinoz Baxtiyorovna, Baxtiyorova Ferangiz Murodali qizi**
Rivojlanishida murakkab nuqsonlarga ega bo'lgan bolalarni tibbiy-psixologik-pedagogik o'rganish
- 186 **Ro'ziev Umar Muzafarovich**
O'spirinlarda ijtimoiy fobiyaning keltirib chiqaradigan omillar va holatlarining diagnostikasi
- 193 **Xayriyeva Maxtobxon Farxodovna**
O'smirlarda emotsional zo'riqish holatini keltirib chiqaruvchi omillar
- 195 **Saidov Azamat Ismoilovich**
Yosh avlodni sog'lom turmush tarzi bo'yichatasavvurlarini shakllantirishning psixofiziologik xususiyatlari
- 199 **Салихов Тимур Мансурович**
Основные проблемы формирования здорового образа жизни учащихся начальных классов
- 203 **Холиков Комил Бурунович**
Музыкальная деятельность и психофизиологические изменения человека
- 207 **Yunusxodjayeva X.S., Ibodullayev Z.R., Maxamatjanova N.M**
Covid-19 dagi xavotirli-depressiv buzilishlarda tibbiy-psixologik yordam tamoillari
- 210 **IV-SHO`BA**
SHAXSNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK VA KASBIY RIVOJLANISH MUAMMOLARI
- 211 **Abdulloyev Komiljon Fayzulloyevich**
Tadbirkorlik faoliyatidagi shaxslararo munosabatlarning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari
- 214 **Abduqahhorova Shahnoza Abdurasul qizi**
Emotsional-frustratsion xususiyatlarni o'rganishning psixologik ilmiy-nazariy asoslari
- 216 **Akbarova Maftuna Erkinjon qizi, Nazarov Akmal Mardonovich**
O'smirlarda ruhiy barqarorlikni ta'minlashning o'ziga xos psixologik xususiyatlari
- 220 **Bahodirova Sitara Nodir qizi**
Subyektiv nazoratga ega bo'lgan shaxslarda muloqotning ijtimoiy psixologik xususiyatlari
- 224 **Baratova Dilafro'z Olimjonovna**
Noto'liq oilalarda tarbiyalanayotgan bolalarning shaxsiga xos psixologik xususiyatlari.
- 226 **Beknazarova Lola Sadinovna**
O'qituvchi kasbiy faoliyatida ijodiy-innovatsion ta'lim samaradorligini oshirishning psixologik xususiyatlari
- 231 **Haydarov Shoxjahon Shuxrat o'g'li**

- Bo'lajak muhandislar psixologik salomatligini kasbiy faoliyat doirasida tadqiq etilishi
- 235 **Jalolova Mohigul Odiljon qizi**
Harbiylar oilasida rollar taqsimoti to'g'risidagi ijtimoiy-psixologik tasavvurlarning o'ziga xosligi
- 237 **Jo'rayev Qo'ldoshjon Ismatullo o'g'li**
Kompetentlik va kompetentsiyalar shakllanishining uzluksizlik xususiyati
- 239 **Kudratov Akmaljon Ibodillayevich,**
Inson ehtiyojlarining iyerarxik tamoyillari va uni o'zgartirish prinsiplari
- 242 **Madrimova Feruza Bahram qizi**
Yoshlarda musiqiy qobiliyatlar namoyon etilishining psixologik imkoniyatlari
- 246 **Mirashirova Nargiza Anvarovna,**
Jahon psixologiyasida ijtimoiy psixologik portret tuzish muammosi
- 250 **Mustafayev Bexro'z Baxodir o'g'li**
Bo'lajak ichki ishlar xodimlarining kasbiy faoliyatiga moslashuvining psixologik omillari
- 252 **Nabiyev Muhrodbek Bobirovich**
Xojagon-naqshbandiya ta'limoti rashhalarining shaxs kamolotidagi o'rni
- 255 **Niyozova Zaria Otabek qizi, Rustamov Shavkat Shuhrat o'g'li**
Psixologiyada manipulatsion ta'sirlardan himoya qilishni o'rganish
- 258 **Olimov Laziz Yarashovich**
Sud-psixologik ekspertizalarni tashkil qilish va uni o'tkazishning tashkiliy-huquqiy asoslari
- 263 **Qodirova Dilnoza Murtazoyevna**
Bo'lajak psixologlarning matematik kompetentligini oshirishning psixologik xususiyatlari
- 266 **Rahmatova Nasiba Sobirovna**
Iroda tashqi ta'sirlarni yengishning psixologik mexanizmi
- 269 **Saidov Jasurbek Jahonovich**
Boshqaruv va liderlik mahorati
- 271 **Saitova Nozima**
O'smirlarda axborot oqimiga tobelikni keltirib chiqaruvchi psixologik omillar
- 273 **Sayfulloeva Aziza G'ulomjonovna**
O'smirlarda psixologik muhofaza muammosi haqida mutaxassislarining adabiyotlaridagi fikrlari
- 276 **Sobirova Madinabonu Jamshid qizi**
Tarbiyasi qiyin o'smirlar bilan ishlashning o'ziga xos xususiyatlari
- 280 **Temirov Ma'ruf Shuhrat o'g'li**
Talabalarda shaxs tushunchasini shakllantirish
- 282 **Tosheva Mohinur Yusupovna**
O'smirlarda (11-15 yosh) stressga barqarorlikni taminlashning psixologik omillari
- 286 **Turopova Ma'mura Safar qizi**
Bo'lajak tarbiyachilarda kasbiy tayyorgarlik rivojlantirishning psixologik moyiyati
- 289 **Umarova Zarnigor Raxmatillo qizi**
O'smirlarda oilaviy nizolar haqida ijtimoiy tasavvurlarni shakllantirish
- 292 **Umarova Zarnigor Raxmatillo qizi**
O'smirlarda oilaviy nizolar haqida ijtimoiy tasavvurlarni shakllantirish
- 294 **Yaxyoyeva Gulhayo Murot qizi**
O'smir o'quvchilarda kasbiy mas'uliyat hissini shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari
- 296 **Yulchiyeva Z.N**
Zamonaviy rahbar shaxsining kompetentligi va unga qo'yiladigan ijtimoiy-psixologik talablar
- 298 **Aminova Gulnoza Nasritdinovna**
MTT tarbiyachilari kommunikativ kompetentligining ilmiy-nazariy asoslari
- 301 **Kulatova S.Y**